Adolescència femenina i risc social. Un estudi d'itineraris biogràfics i estratègies culturals des d'una perspectiva de gènere

Autora: Anna Berga i Timoneda
Títol: *Adolescència femenina i risc social. Un estudi d'itineraris biogràfics i estratègies culturals des d'una perspectiva de gènere.*
Edita: Observatori Català de la Joventut. Generalitat de Catalunya. (Col·lecció Estudis núm. 21). Barcelona, 2007.

Aquesta és una obra de referència obligada per aprofundir en el coneixement del *risc social* des d'una perspectiva de gènere. El treball va ser guanyador del Premi Joventut 2005; la publicació és una síntesi de la tesi doctoral de l'autora.

El protagonisme masculí en les *expressions* del *risc social* ha estat una constant, la bibliografia sobre *risc social* presenta com a objecte d'estudi de manera gairebé exclusiva l'home. El mateix esdevé en els estudis de joventut que, des de diferents vessants, han acostumat a bandejar la perspectiva de gènere.

En aquest treball, l'Anna Berga -amb un enfocament innovador- qüestiona el protagonisme masculí i desemmascara la invisibilitat femenina; analitza com la socialització diferencial de gènere esdevé un factor de singular rellevància en la comprensió de les trajectòries i formes d'expressió diferenciades entre els nois i les noies en situacions descrites com *de risc social.*

L'autora exposa com les noies aprenen formes diferencials d'expressió que expliquen la posició secundària en les manifestacions de risc, i demostra com les seves estratègies davant de situacions de vulnerabilitat esdevenen menys visibles des del punt de vista de l'ordre social i com aquest és més capaç d'integrar-les.

El llibre s'estructura en quatre parts. A la primera, es presenta el punt de partida teòric i la metodologia utilitzada. S'ha realitzat un interessantíssim i rigorós treball empíric a partir del qual s'ofereix un doble nivell d'anàlisi que combina la perspectiva biogràfica i la mirada etnogràfica. S'han entrevistat cinc noies adolescents en context de risc social, tot entrevistant també –mitjançant la tècnica de la triangulació- les persones més significatives del seu entorn.

La segona i la tercera part constitueixen el nucli de l'obra. D'una banda, es presenten les històries de vida de cinc noies adolescents, històries de vida relatades amb singular habilitat i exquisidesa. L'autora, a través de la reconstrucció de les biografies de la Fàtima, la Sandra, la Loli, la Isabel i la Inés, analitza quina ha estat la socialització que han rebut i quines són les formes de resistència i producció cultural que han desenvolupat per tal de *negociar* les identitats marcades a escala macrosocial des de la cultura parental i de classe.

D'altra banda, a la tercera part s'analitzen dues estratègies culturals que il·lustren l'especificitat de les expressions femenines d'adaptació, de negociació i resistència en situació de vulnerabilitat social: la *microcultura antiacadèmica* –la transgressió i oposició al marc escolar- i la

Llibres rebuts

transició a l'adultesa a través de la maternitat -*la maternitat com a oportunina*t en el seu procés d'incorporació social-.

Finalment, a les conclusions i a tall de recapitulació, es presenten els principals resultats del treball empíric a la llum del model teòric de la construcció social i sexual del risc social.

Es tracta d'una obra estimulant i altament recomanable per la novetat en l'enfocament, el rigor metodològic i la profunditat de l'anàlisi, sense oblidar la destresa i cura en la seva redacció que és formidable.

Cristina López Villanueva
Departament Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les CCSS
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials
Universitat de Barcelona

AA.DD (2007), *Treball grupal i violència sexista*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

AA.DD (2007), *Violència dels joves en la família*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Barcelona.

AA.DD (2006), *Grandeses i misèries del segle XX*. Annals. Govern d'Andorra. Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca. Andorra la Vella.

AA.DD (2006), *La immigració: una oportunitat?* Annals. Govern d'Andorra. Ministeri d'Habitatge, Joventut, Ensenyament Superior i Recerca. Andorra la Vella.

AA.DD (2007), *Poéticas de la humanización*. Editorial UOC. Barcelona.

Castillo, M. (coord.) (2006), *Cómo evitar el fracaso escolar*. Narcea. Madrid.

López, C. (coord.) (2006), Evolució i tendències de les llars, les famílies i les persones a la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

Orlando, J. (2007), *Jóvenes educadores. Tribus educadoras entre los lugares y las redes*. Graó. Barelona.

Serra Ramoneda, A. (editor). (2007), *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*. Agencia per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Barcelona.